

Gdy był dzieckiem, chciał zostać strażakiem.

Als er ein Kind war, wollte er Feuerwehrmann werden.

Stunde 46, Thema: Als er ein Kind war, wollte er Feuerwehrmann werden.

Lekcja 46, Temat: Gdy był dzieckiem, chciał zostać strażakiem.

Hallo!

Cieszę się, że mogę Cię powitać w kolejnej części kursu "Niemiecki na Szóstkę", tym razem już na poziomie zaawansowanym. Jeśli przerobiłeś wszystkie poprzednie 3 części, to masz za sobą łącznie 45 lekcji, co stanowi naprawdę pokaźny materiał - moje gratulacje! Natomiast przed nami następną porcję lekcji, o numerach od 46 do 60. Przygotuj się na solidną dawkę nowej, pasjonującej wiedzy!

Ja nazywam się Katarzyna Chmielewska i przygotowałam dla Ciebie tę część kursu, jak też i część poprzednią. Swoją przygodę z językiem niemieckim zaczęłam jako małe dziecko, a jego nauczaniem zajmuję się od ponad dziesięciu lat. Uważam, że języka uczy się nie po to, żeby go znać, tylko po to, żeby go używać. Zgodnie z tym założeniem na pewno w tym kursie położę duży nacisk na te zagadnienia, które będą Ci niezbędne w praktycznej komunikacji.

Mogę Ci od razu zdradzić, że podczas tej części kursu będziemy pracować nad ważnymi zagadnieniami składni niemieckiej tzn. zdaniami współrzędnie złożonymi i podstawowymi typami zdań podrzędnie złożonych. A także nad kilkoma innymi zagadnieniami gramatycznymi, dzięki którym będziesz mógł swobodnie budować swoje wypowiedzi w języku niemieckim. Poznasz też oczywiście mnóstwo nowych słówek i zwrotów przydatnych w różnych życiowych sytuacjach, których znajomość jest niezbędna na poziomie B2 i wyższych, a w tym kierunku właśnie zmierzamy.

Do każdej lekcji przygotowałam dla Ciebie wiele ćwiczeń, za pomocą których utrwalisz sobie przerobiony materiał. Każda kolejna lekcja będzie również zaczynać się powtórzeniem, obejmującym zagadnienia z poprzedniego spotkania.

Na dobry początek w tej lekcji zajmiemy się zdaniami czasowymi z "*als*" i "*wenn*", później pomówimy sobie także o różnych etapach w życiu człowieka.

Zatem do dzieła!

Zdania okolicznikowe czasu są zdaniami podrzędnymi, które - jak ich nazwa wskazuje - zastępują okolicznik zdania głównego. Istnieje kilka spójników, które wprowadzają zdania czasowe. My na dzisiejszej lekcji poznamy dwa najczęściej stosowane, a mianowicie "*als*" i "*wenn*". Zdania okolicznikowe czasu z "*nachdem*" już poznałeś w części 3, w lekcji 43.

Wymienione zdania okolicznikowe czasu odpowiadają na pytanie "**wann?**", czyli "kiedy?". Spójniki "**als**" i "**wenn**" mają to samo znaczenie - "gdy, kiedy, ilekroć". Różnice w ich stosowaniu poznamy na konkretnych przykładach:

Wenn sie ins Kino ging, kaufte sie immer Popcorn.

Gdy ona szła do kina, zawsze kupowała popcorn.

Als sie gestern ins Kino ging, kaufte sie Popcorn.

Gdy ona wczoraj poszła do kina, kupiła popcorn.

Na pierwszy rzut oka mogło by się wydawać, że to takie same zdania - sformułowane w tych samych czasach i z identycznym podmiotem. Jedyną różnicę stanowią w nich spójniki oraz użyte dodatkowo dwa różne okoliczniki czasu: "*immer*" i "*gestern*". I od tego zaczniemy. Okolicznik czasu "*immer*" ("zawsze") wskazuje, że dana czynność systematycznie się powtarzała, natomiast "*gestern*" ("wczoraj") mówi nam, że czynność zdarzyła się tylko jeden raz i tylko w czasie przeszłym.

W języku polskim wielokrotność i jednorazowość czynności wyraża odpowiednia forma czasownika np. pojechał - jeździł, płynął - pływał, zrobił - robił itd. Język niemiecki nie daje mówiącemu takiej możliwości, ponieważ czasownik w czasie przeszłym *Präteritum* posiada tylko jedną formę. Stąd też potrzeba zastosowania dodatkowego spójnika "**als**" lub "**wenn**" oraz dodatkowo okolicznika czasu, który dokładnie precyzuje czas lub termin wykonania czynności.

Niektóre okoliczniki czasu pojawiły się już w części 3. kursu - spróbujemy je sobie teraz zebrać i uzupełnić o nowe.

Jeżeli określamy dzień lub porę dnia, to dodajemy do danego rzeczownika "**am**" np.:

Ich habe am Montag viel gelesen.

W poniedziałek dużo czytałem.

Was hast du am Vormittag gemacht?

Co robiłeś przed południem?

Jeżeli czynność się powtarza lub odbywa wielokrotnie w danym terminie, dodajemy do rzeczownika końcówkę "-s". W ten sposób utworzone wyrażenie przysłówkowe piszemy małą literą.

Posłuchaj przykładowych zdań:

Er geht abends mit dem Hund spazieren.

On chodzi wieczorami na spacer z psem.

Dienstags und donnerstags spiele ich Volleyball.

We wtorki i czwartki gram w siatkówkę.

Istnieją również inne grupy wyrazów określające czas:

1. Przysłówki odpowiadające na pytanie: "**wann?**"

bald

wkrótce

oft

często

manchmal

czasem

neulich

niedawno

nie
nigdy

vor einer Stunde
przed godziną

jederzeit
w każdej chwili

in einer Woche
za tydzień

jedesmal
za każdym razem

nach einer Stunde
po godzinie

nach einem Monat
po miesiącu

2. Przysłówki odpowiadające na pytanie: "**seit wann?**"

seit gestern
od wczoraj

seit einer Woche
od tygodnia

seit Samstag
od soboty

3. Przystówki odpowiadające na pytanie: "**bis wann?**"**bis morgen**

do jutra

bis zum Winter

do zimy

4. Przystówki odpowiadające na pytanie: "**von wann bis wann?**"**von 10 bis 14 Uhr**

od godziny 10 do 14

von Montag bis Freitag

od poniedziałku do piątku

5. Przystówki odpowiadające na pytanie: "**wie oft?**"**stündlich**

co godzinę

täglich

codziennie

wöchentlich

co tydzień

monatlich

co miesiąc

jährlich

co rok

Pamiętaj, że po przyimkach "von", "seit", "bis zu" stawiamy zawsze rzeczownik w celowniku.

Spróbuj teraz przetłumaczyć zdania z wyżej wymienionymi przysłówkami.

1. Przed godziną zjadłem obiad.

.....

2. Za tydzień pojadę do Niemiec.

.....

3. On zadzwonił dopiero po miesiącu.

.....

4. Wielu ludzi chodzi co niedzielę do kościoła.

.....

5. Czy wydajesz dużo pieniędzy co miesiąc?

.....

Zobacz odpowiedzi

1. Vor einer Stunde habe ich zu Mittag gegessen. / Vor einer Stunde habe ich das Mittagsessen gegessen. / Vor einer Stunde aß ich zu Mittag.

2. In einer Woche fahre ich nach Deutschland. / In einer Woche werde ich nach Deutschland fahren.

3. Er hat erst nach einem Monat angerufen. / Er rief erst nach einem Monat an.

4. Viele Leute gehen sonntags zur Kirche. / Viele Leute gehen sonntags in die Kirche.

5. Gibst du monatlich viel Geld aus?

Po tej porcji nowych przysłówek możemy wrócić do naszych zdań czasowych. Na podstawie przytoczonych na początku przykładów:

1. "Wenn sie ins Kino ging, kaufte sie immer Popcorn."

2. "Als sie gestern ins Kino ging, kaufte sie Popcorn."

... można więc wywnioskować, że spójnik "**als**" połączony z *gestern* jest używany tylko dla czynności jednorazowych, które odbyły się w przeszłości. Natomiast spójnik "**wenn**" jest stosowany dla przeszłości przy czynnościach powtarzających się oraz dla czynności mających miejsce w teraźniejszości i w przyszłości.

Zastosowanie "**als**" lub "**wenn**" w zdaniach czasowych obrazowo przedstawia tabela:

Czynność	Przeszłość	Teraźniejszość	Przyszłość
Jednorazowa	als	wenn	wenn
Wielokrotna	wenn	wenn	wenn

Posłuchaj przykładowych zdań czasowych z "**als**":

Als ich über die Grenze fuhr, wurde ich nicht kontrolliert.

Gdy przejechałem granicę, nie zostałem skontrolowany.

Als es klingelte, gingen wir wieder auf unsere Plätze.

Gdy zadzwoniło, wróciliśmy znowu na swoje miejsca.

Als sie aus dem kaltem Wasser kam, zitterte sie vor Kälte.

Gdy wróciła z zimnej wody, drżała z zimna.

Teraz kolej na zdania czasowe z "**wenn**":

Wenn am Wochenende schönes Wetter war, fahren wir immer ins Gebirge.

Gdy w weekend była ładna pogoda, zawsze jeździliśmy w góry.

Immer wenn das Semester aufhört, fahre ich zu meinen Eltern.

Zawsze gdy kończy się semestr, jadę do moich rodziców.

Wenn wir das Essen bezahlen, gehen wir spazieren.

Gdy zapłacimy za jedzenie, pójdziemy na spacer.

Jak pewnie zauważyłeś, zdania okolicznikowe czasu bardzo często stoją przed zdaniem głównym.

Jeśli chodzi o szyk zdania z "**als**" i "**wenn**", to pamiętaj, że czasownik stoi na końcu tego zdania, a po przecinku pojawia się czasownik zdania głównego. Miejsce w zdaniu przedstawia poniższy schemat:

spójnik	środek zdania pobocznego	koniec zdania pobocznego	czasownik	środek zdania głównego	koniec zdania głównego
Wenn	wir das Essen	bezahlen,	gehen	wir	spazieren.
Als	es	lingelte,	gingen	wir wieder	auf unsere Plätze.

Myślę, że zgodzisz się ze mną, że gramatyki jak na jedną lekcję już zdecydowanie wystarczy. Przejdźmy więc do drugiej części dzisiejszego spotkania, czyli do słownictwa. Tak jak wspomniałam na wstępie, omówmy sobie etapy życia człowieka od samego początku.

Kiedy się rodzisz, jesteś:

das Neugeborene

noworodek

Później, po około miesiącu, stajesz się niemowlęciem:

das Säugling

niemowlę

lub:

das Baby

niemowlę

Gdy skończysz rok, stajesz się po prostu dzieckiem:

das Kind

dziecko

... a ten okres Twojego życia to:

die Kindheit

dzieciństwo

Kiedy kończysz lat naście i wchodzisz w okres dojrzewania:

die Pubertätszeit

okres dojrzewania

... zmieniasz status na:

der Jugendliche

nastolatek

lub:

der Teenager

nastolatek

Kiedy kończysz 18 lat, mówimy że jesteś:

der Erwachsene

dorosły

Będąc w średnim wieku, jesteśmy:

im mittleren Alter sein

być w średnim wieku

A kiedy i ta trzecia młodość minie, będziemy:

betagt sein

być w podeszłym wieku

Przyjrzyjmy się teraz wyrażeniom i zwrotom związanym z różnymi momentami w naszym życiu.

geboren werden

urodzić się

wachsen

rosnąć

reifen

dojrzewać

alt werden

starzeć się

minderjährig sein

być małoletnim

volljährig sein

być pełnoletnim

To już wszystko, co na dzisiaj dla Ciebie przygotowałam. Życzę Ci powodzenia przy wykonywaniu ćwiczeń do tej lekcji. Kolejną lekcję zaczniemy standardowo od powtórki, więc zanim do niej przejdziesz, upewnij się, że z materiałem z dzisiejszych zajęć jesteś za pan brat.

Bis bald,
Kasia

Ściąga

Temporalsätze mit *als* und *wenn* - Zdania czasowe z *als* i *wenn*

Czynność

Jednorazowa

Wielokrotna

Przeszłość

als

wenn

Teraźniejszość

wenn

wenn

Przyszłość

wenn

wenn

Zeitangaben - Określenia czasu

abends	wieczorami
dienstags	we wtorki
donnerstags	w czwartki
bald	wkrótce
oft	często
manchmal	czasem
neulich	niedawno
nie	nigdy
vor einer Stunde	przed godziną
jederzeit	w każdej chwili
in einer Woche	za tydzień
jedesmal	za każdym razem
nach einer Stunde	po godzinie
nach einem Monat	po miesiącu
seit gestern	od wczoraj
seit einer Woche	od tygodnia
seit Samstag	od soboty
bis morgen	do jutra
bis zum Winter	do zimy

von 10 bis 14 Uhr	od godziny 10 do 14
von Montag bis Freitag	od poniedziałku do piątku
stündlich	co godzinę
täglich	codziennie
wöchentlich	co tydzień
monatlich	co miesiąc
jährlich	co rok

Lebensabschnitte - Etapy życia

das Neugeborene	noworodek
das Säugling	niemowlę
das Baby	niemowlę
das Kind	dziecko
die Kindheit	dzieciństwo
die Pubertätszeit	okres dojrzewania
der Jugendliche	nastolatek
der Teenager	nastolatek
der Erwachsene	dorosły
im mittleren Alter sein	być w średnim wieku
betagt sein	być w podeszłym wieku
geboren werden	urodzić się
wachsen	rosnąć
reifen	dojrzewać
alt werden	starzeć się
minderjährig sein	być małoletnim
volljährig sein	być pełnoletnim